

Számítógépes képelemzés

7. előadás

Dr. Balázs Péter

SZTE, Képfeldolgozás és
Számítógépes Grafika Tanszék

Momentumok

Az I kép $(p+q)$ -adrendű centrális momentuma:

$$\mu_{p,q} = \sum_x \sum_y (x - \bar{x})^p \cdot (y - \bar{y})^q \cdot I(x, y)$$

Az S bináris alakzat $(p+q)$ -edrendű centrális momentuma:

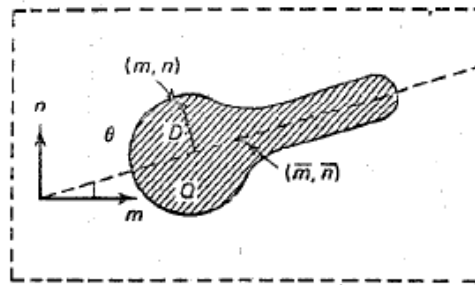
$$\mu_{p,q} = \sum_{(x,y) \in S} (x - \bar{x})^p \cdot (y - \bar{y})^q$$

Momentum-alapú jellemzők

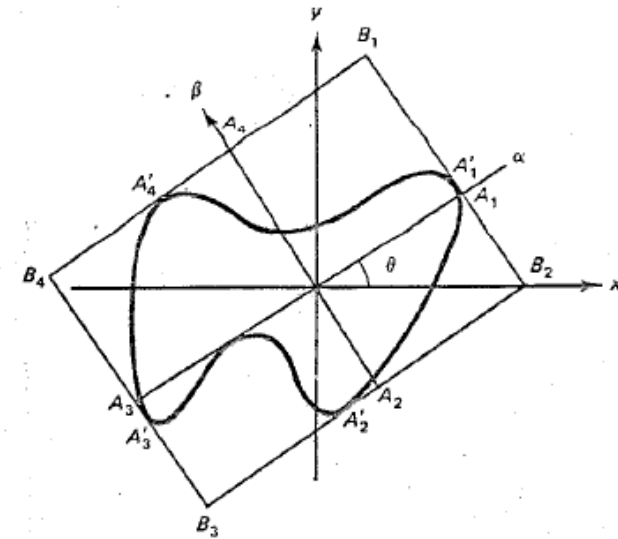
- Tömegközéppont
- Irányultság

$$\Theta = \frac{1}{2} \tan^{-1} \left[\frac{2\mu_{1,1}}{\mu_{2,0} - \mu_{0,2}} \right]$$

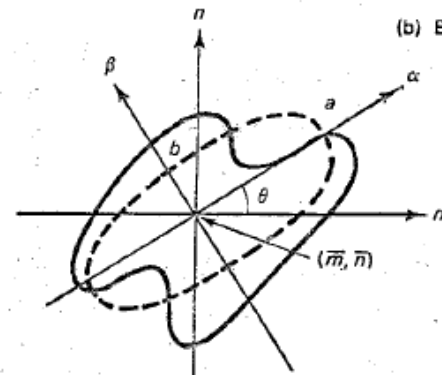
- Befoglaló téglalap (irányultság mentén)
- Legjobban illeszkedő ellipszis (irányultság mentén)

(a) Orientation

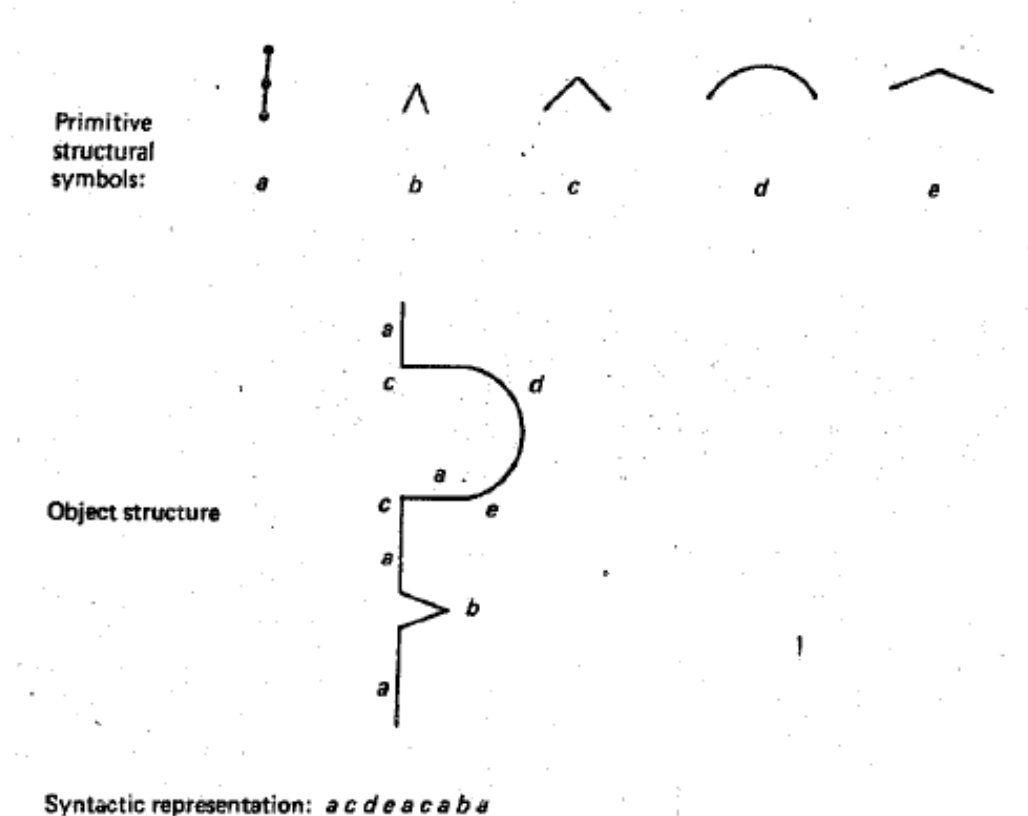
(b) Boundary rectangle

(c) Best fit ellipse

Szintaktikus reprezentáció

- Struktúra leírására szolgál
- Használható például karakterfelismerésre

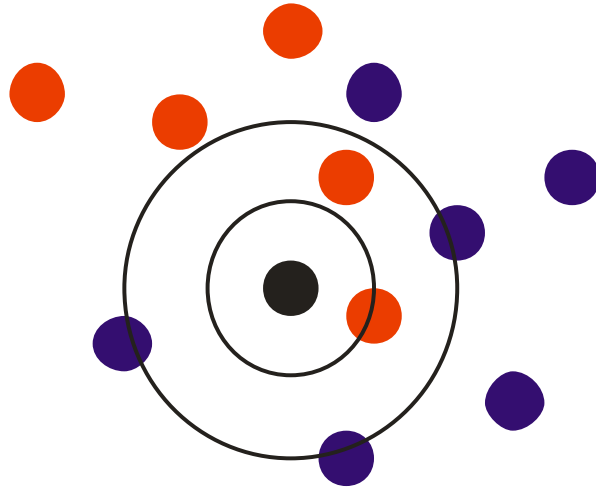

Textúra (mintázat)

- Alap textúra elemek (texel) ismétlődése
 - Élsűrűség
 - Szín
 - Hisztogram alapú jellemzők

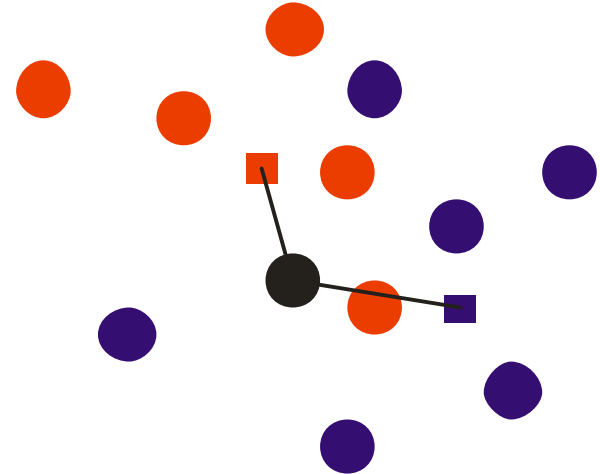
„Lusta” gépi tanulási algoritmusok

Osztályozás:

- $k=1$: piros
- $k=5$: kék

k-legközelebbi szomszéd
($k=1,3,5,7$)

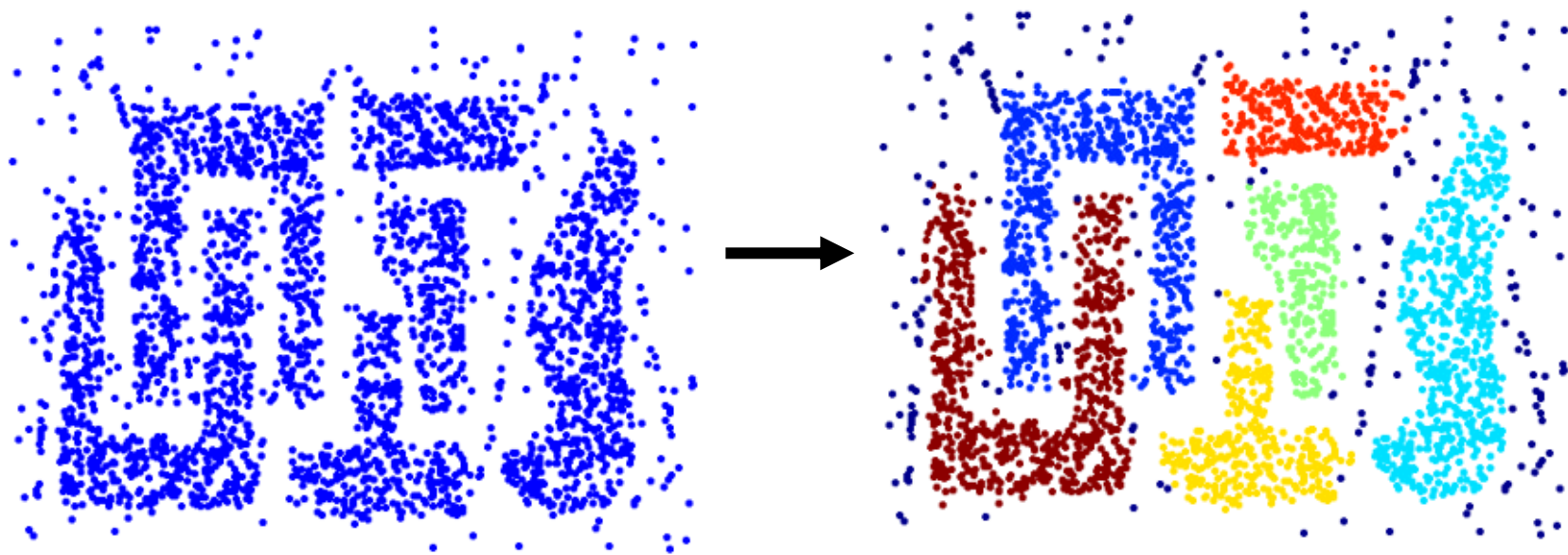
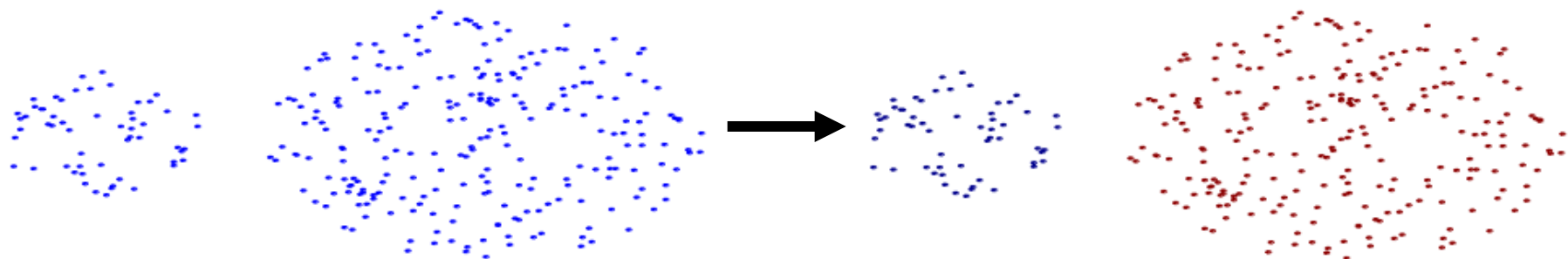
Osztályozás:

legközelebbi tömegközéppont

módosított k-means

A klaszterezés

- Az elemek csoportosítása „kompakt” halmazokba (az egyes halmazok elemei közel vannak egymáshoz).
- Mivel nem használunk fel (általában nincs is) osztálycímkét a jellemzőtér felosztásakor, így a klaszterezés *felügyelet nélküli tanulás*.

K-means algoritmus

- Adott a meghatározandó klaszterek (olyan részhalmazok, amelyek egymáshoz közeli pontokat tartalmaznak) maximális K darabszáma.
- Cél: Meghatározni K db középvektort - és hozzárendelni az input vektorokat a K db klaszterhez - úgy, hogy az átlagos eltérés a megfelelő középvektoroktól minimális legyen.
- A minimalizálandó célfüggvény:

$$J(X, C) = \sum_{j=1}^K E_j$$

$$E_j = \sum_{i=1}^{N_j} \|x_i - c_j\|^2$$

J-edik klaszterbe besorolt
input vektorok

Klaszter középpont

Algoritmus

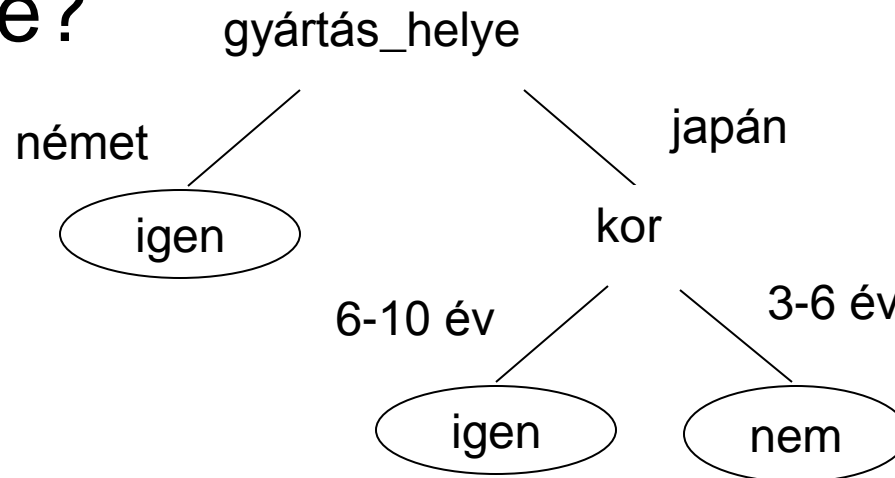
- <http://www.rob.cs.tu-bs.de/content/04-teaching/06-interactive/Kmeans/Kmeans.html>
- Inicializálás: alapesetben, a K db klaszter középpont inicializálása egyenletes eloszlás szerint
- Ciklus, egy megállási feltételig (iteráció szám, négyzetes hiba érték szerint):
 - Besorolási lépés: minden példát hozzárendelünk a hozzá legközelebbi klaszter középponthoz (a „legközelebbi” fogalom az aktuálisan használt távolságtól függ).
 - Klaszter középpontok újrabecslése: minden középpont helyzetét újrabecsljük az előbbi besorolás alapján, a megfelelő középérték kiszámításával.

Döntési fa

- Input: tulajdonsághalmazzal leírt objektum
- Output: igen/nem döntés
- Belső pont: valamely tulajdonság tesztje
- Él: teszt lehetséges értékei
- Levél: milyen értéket kell adni, ha elérjük

Példa: Autók

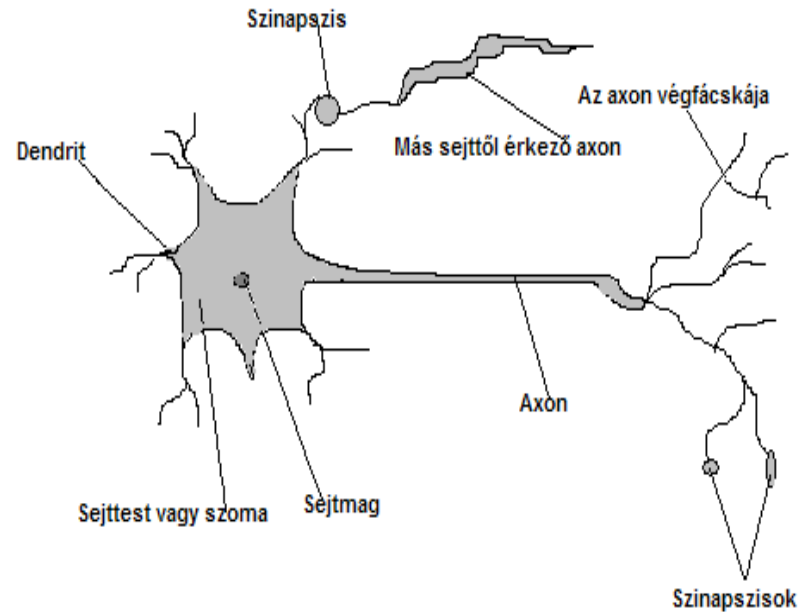
- Auto(gyártás_helye, kor, szín): jól eladható-e?

- *(gyártás_helye=német) || (gyártás_helye=japán && kor=6-10 év)*

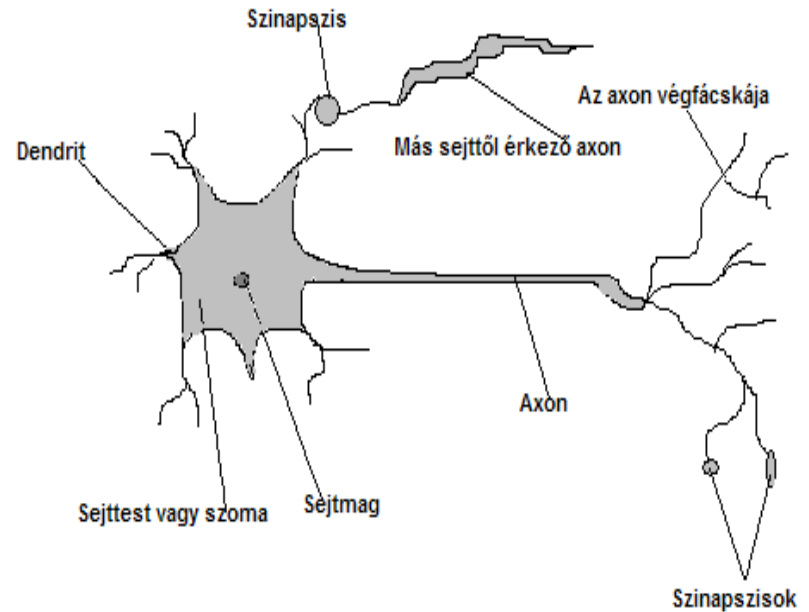
Az agy szerkezete

- több trillió, egymással kapcsolatban álló idegsejt (neuron)
- elektromos jelek (idegimpulzusok) gyors továbbítására képesek, a másodperc törtrésze alatt
- Minden idegsejt rendelkezik:
 - sejttesttel (**szoma**)
 - nyúlvánnyal (**dendrit**)
 - **axonnal**

Az agy szerkezete

- Az ingerület átadása a sejtek között a történik
- A neuronok új kapcsolatokat hozhatnak létre más neuronokkal.
- Úgy gondolják, ezeken a mechanizmusokon alapul a tanulási képesség.

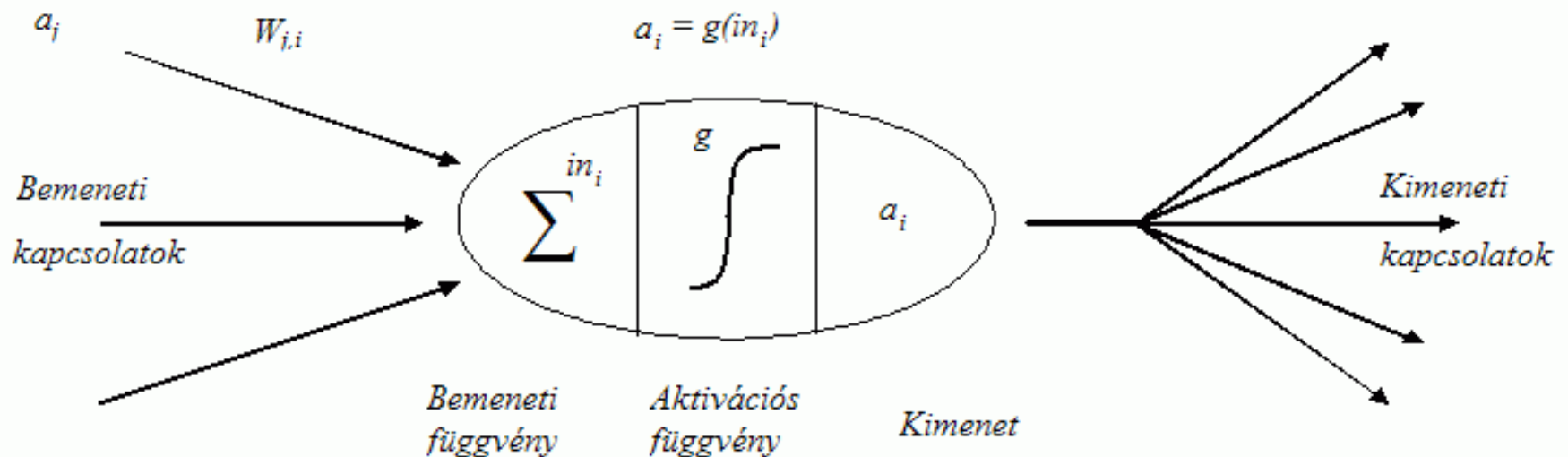
Mesterséges neurális hálózatok

- kapcsolatokkal összekötött csomópontokból (unit, processzáló egység) épül fel. Mindegyik kapcsolathoz tartozik egy hozzárendelt numerikus érték, súly.
- Néhány processzáló egység a külső környezethez kapcsolódik, és bemeneti vagy kimeneti egységként szolgál, mások rejtett rétegekben vannak.
- Minden egység rendelkezik más egységektől érkező bemeneti kapcsolatokkal, más egységekhez menő kimeneti kapcsolatokkal és egy pillanatnyi **aktivációs szinttel**.
- Minden egység egy egyszerű számítást végez (aktivációs érték számítása)

Neurális hálózatok

A számítás két lépése: lineáris lépés vagy bemeneti függvény, és nemlineáris lépés vagy aktivációs függvény.

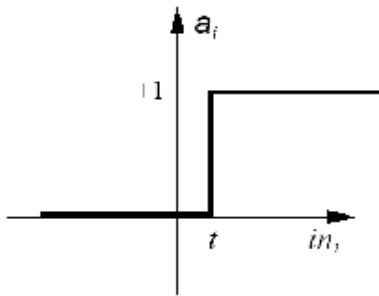
- **Lineáris lépés**
- **Nemlineáris lépés**

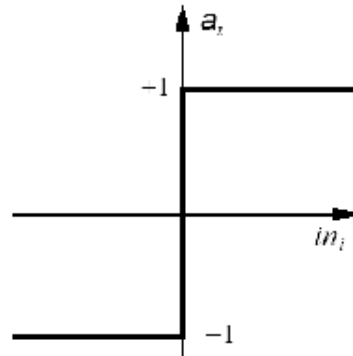
Aktivációs függvény

$$a_i = g\left(\sum_j w_{i,j} a_j\right)$$

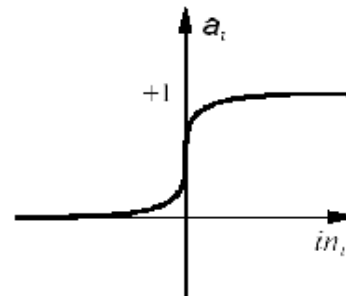
- Szokásos aktivációs függvények:
 - Előjelfüggvény (sgn)
 - Lépcsős függvény
 - Sigmoid függvény $f(x) = 1 / (1+e^x)$

(a) Step function

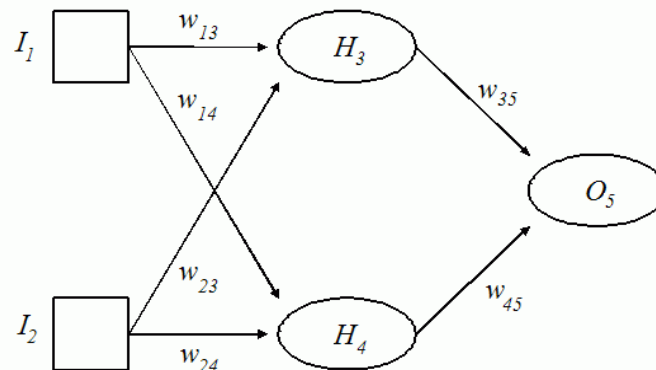
(b) Sign function

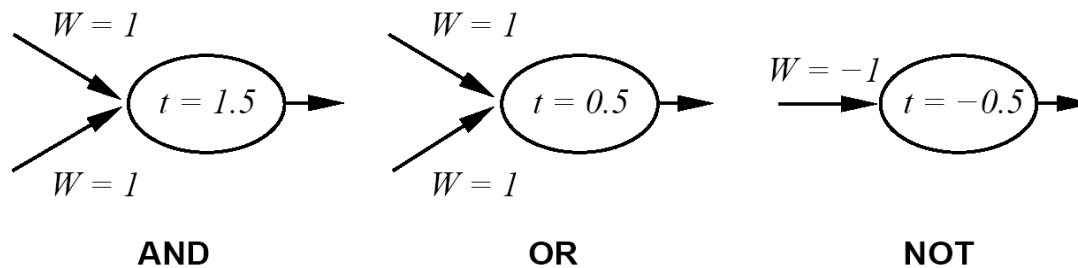
(c) Sigmoid function

Hálózati struktúrák

- **Előrecsatolt hálókb**an a kapcsolatok egyirányúak és nincsen hurok a hálóban.
- A **visszacsatolt hálókb**an a kapcsolatok által kialakított topológia tetszőleges.
- rétegekbe szervezettek hálózatok

Logikai függvények

- Használatukkal tetszőleges logikai függvényt kiszámító háló építhető

Backpropagation algoritmus

- http://galaxy.agh.edu.pl/~vlsi/AI/backp_t_en/backprop.html
- A kimeneti hiba minimalizálása érdekében gradiens alapú keresést végez a súlyok terében
- Lokális minimumhoz tart
- A megfigyelt hiba felhasználásával számítsuk ki a kimeneti egységekre a Δ (hibatag) értékeket
- A kimeneti réteggel kezdve ismételjük a háló mindegyik rétegére, amíg a legelső rejtett réteget el nem érjük:
 1. Terjesszük vissza Δ értékeket az előző rétegre
 2. Módosítsuk a két réteg közötti súlyokat

Előnyök

- Egyszerű, könnyen megérthető működési elv
- a többrétegű hálók osztálya az attribútumok bármely függvényének reprezentációjára képes
- a neurális hálók jó általánosításra képesek
- jól tolerálják a zajosságot (ellentmondó példák, hiányos attribútumok)
- hatékonyan párhuzamosítható
- alkalmazni tudják a felhasználó előzetes ismereteit.

Hátrányok

- átláthatatlan, a súlyokból semmilyen használható információ nem nyerhető ki
- a tanuláshoz nagyon sok példára van szükség
- a tanulás hosszú időt vehet igénybe